הבא על יבמתו פרק ששי יבמות נח.

לרבי מאיר דאמר קידושין פסלי חופה. כלה קידושין נמי פסלה: חופה אינה קונה כלה כסף או שטר או קידושי ביאה כדאיתא בפ"ק דקידושין (דף ה:): **ניפלו.** לכהן זו וזו ומאי זו וזו כשרות ופסולות: **מכלל דניפלו ממש.** בבעילה בתמיה וכי ביאה בפסולה מי איכא למ"ד דלא פסלה מתרומה דני נשא אלא פירושי קא מפרש ניפלו כילד כגון שנכנסו לחופה ולא נבעלו: **אוכלות משלו כו'.** דחופה לא פסלה: **אין חופה מאכילתה.** אם בת ישראל היא ואכילת דמשנה אחרונה דתנן (כתובות דף נז.) כ"ד של אחריהם אמרו אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה ואמר ר' שמעאל חופה פסולה אינה מאכלת וה"ה ביאה. מדמקיש חופה לביאה משמע דאם בת כהן היא חופה פוסלתה כביאתה: **ממאני'.** דמסכת סוטה[ט]: **אמן.** אמן תרי זימני לרבות כל הני: **שומרים יבם וכנוסה.** כלומר ואם היתה יבמתו וכנסה היבם משקה אותה ומשגיעה אף על פתיחה שנסתרה בעודה שומרת יבם ומיס בודקין אותה על שתיהן דהא אי אזלי בעודה שומרת יבם אסורה עליו וכו' עקינא מוקמינן לה בגמרא סוטה (דף יח:) דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין דמשו לה יבמה לשוק כאשת איש וכי היכי דאשת איש מיפסלא אנבלה בזנות שומרת יבם נמי מיפסלא איבמה וכיון דמיפסלא עליה בת קיומי היא: **דקני לה.** קינא לה והתרה בה אל תסתרי עם איש פלוני: **לא שוטות.** דבעינן תחת אישך[ו]: **ולא נוטלות כתובה.** אם קינא לה ונסתרה שהיא גרמה לאסור את עצמה עליו: **אלא דקני לה כשהיא ארוסה וקא איסתרה.** בארוסה ונשאה ומשקה לה: **ומי כדקי לה והכתיב כו': מנוקה מעון.** שלא בא עליה לאחר שנסתרה שהתורה אסרה עליו דכתיב (במדבר ה) והיא נטמאה: **וש"מ.** מדמשקה לה יש חופה לפסולות וקרינן ביה תחת אישך דקני לה חופה ואף על גב דלא חזיא לביאה דהא אסורה לו משנסתרה: **אמר רבא ואסברא דהא מתני' מקרלסא היא והא כי אתא כו': שבא עליה ארוסה בביאה.** קודם סתירה ולעולם מתרלתא היא: ופרכינן **דכוותה גבי שומרת יבם שבא עליה.** לפס זנות בבית חמיה באלמנותה והדר קינא לה ואיסתתרה והכניסה לחופה ולא נבעלה ומשקה לה ומשגיעה שלא שטית בסתירה הראשונה: שומרת

דהני תנאי. דתנא קמא סבר אוכלות משלו ואוכלות בתרומה דאין חופה פוסלתה מלאכול בתרומה דאין חופה לפסולות ורבי ישמעאל סבר דיש חופה דקאמר כל שאין ביאתה מאכילתה חופה נמי פוסלתה מן התרומה אפילו היא בת כהן ולא בת ישראל קאמר[ז] דאין חופה מאכילתה בהא לא הוה פליג תנא קמא לפי מה שפירשתי דמתני' איירי בבת כהן ולפי מה שפי' בקונטרס דבבת ישראל נמי פליגי דאלכה לרבי אלעזר ורבי שמעון בהגעת הזמן אפילו היא פסולה יש לפרש כאן שמדקדק מדמקשינן חופה לביאה כדפי' בקונטרס דמשמע[ח] שאותה חופה כביאה וא"ת לת"ק כיון דאין חופה לפסולות אמאי אוכלות משלו וי"ל דלא גרע מהגעת זמן ואוכלות בתרומה כיון דנכנסה לחופה דליכא למיחש למזיגת כוס ולסימפון ואם תאמר דאכתי פסולות אמאי אוכלות משלו בעמוד והולא קאי מזוני אית לה כדאמרינן בריש יש מותרות (לקמן פח.) וי"ל דלגבדין קתני אוכלות משלו לאחר מיתה ואוכלות בתרומה מחייס:

שומרת יבם וכנוסה. וא"ת היאך מתנה על זנות דיבמה הא תנן (סוטה דף יח:) כל שאילו תיבעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה וי"ל דהכא נמי נאסרה כדרב המנונא דאמר שומרת יבם שזינתה אסורה ליבמה ובפ' שני דסוטה (דף יח: ושם) מייתי מינה סייעתא לרב המנונא ודחי הא מני ר' עקיבא היא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין וא"ת והיכי מפיק כולהו ממה שהביעה אמן אם מאים זה אמן אם מאים אחר וארוסה ונשואה ושומרת יבם וכנוסה וי"ל דחד אמן קאי אכל מה דכתיב בפרשה ואלה ושבועה כתיב בהדיא וכן מאים אחר דכתיב מבלעדי אישך ואמן יתירא לשומרת יבם וארוסה קאמינ[ט]:

אלא דקני לה כשהיא ארוסה (ג) ומשקה לה כשהיא נשואה. דהשתא לא ממעטינן ממחת אישך כיון דהשתא בשעת השקאה היא תחת בעלה וא"ת ומנלן דקרא משמע שהסתירה היא כשהיא נשואה דטומאה תחת אישך כתיב וי"ל דכי היכי דמרבה מאים אים קינוי דאירוסין בריש ארוסה (סוטה כד. ושם) ה"נ נרבה סתירה:

ונקה האיש מעון. וא"ת ונוקמה כגון שבא עליה בשוגג וכשבא עליה לא ידע עדיין שנסתרה דכי האי גוונא משיב מנוקה מעון דהא כי מוקי לה ע"י גלגול לא משיב אין מנוקה מעון אם זינתה באירוסין וי"ל דהכא כיון דבשעת השקאה יודע שבא עליה בשוגג לא משיב מנוקה מעון אבל על ידי גלגול שאינו יודע בשעת השקאה מנוקה מעון קרינן ביה: **דכוותה** גבי שומרת יבם כו'. פי' בקונטרס בלשנא אחרינא דמוקי לה הכי כי היכי דלא מיקמי שומרת יבם בת משמיא היא אבל משום קדמה שביבת המת בשביבת בעל היא ולשון דכוותה לא משמע הכי דמשמע דמאותו הטעם שאנו מעמידים דארוסה בבא עליה ארוסה בבית אביה דהיינו מטעם דבעינן שתקדים שביבת בעל יש לנו להעמיד בשומרת יבם בבית חמיה ועוד דברים פרק ארוסה (סוטה כד: ושם) קאמר בהדיא דכוותה שומרת יבם כו' אקושיא דקדמה שביבת בעל לבועל דקאמר טעמא דכתיבי הני קראי הא לאו הכי הוה אמינא ארוסה שותה והא כי אתא כו' ולא שקדמה שביבת בועל לבעל אמר רמי בר חמא משכחת לה בגון שבא עליה ארוס בבית אביה ודכוותה גבי שומרת יבם כו' ונראה לר"י בפירוש ראשון שבקונטרס דמטעם שתקדים שביבת בעל קאמר דכוותה בשומרת יבם שבא עליה בבית חמיה דבכרי יאשיה אתיא מתניתא דשלא שטיתי שומרת יבם וכנוסה דלדידה שומרת יבם בת משמיא היא כדילף התם ולא צריך לאוקמה בשבא עליה יבם בבית חמיה אלא משום דליקדוש שביבת בעל דלרבי יוחנן דפליג עליה התם אפילו בא עליה יבם בבית חמיה לא שתיא כדאמרינן התם ומוקי כווותיה ההיא דארוסה ושומרת יבם לא שותות כו' וא"ת וכיון דהני מתני' פליגי אהדדי מ"ב מאי פריך לעיל אלא דקינא לה ומשקה לה בשהיא ארוסה והתנן ארוסה ושומרת יבם כו' ויש לומר דלא פליגי רבי יאשיה ורבי יוחנן אלא בשומרת יבם אבל בארוסה ליכא מאן דפליג: שומרת

מסורת הש"ס

ט) קידושין מז: סוטה יח., ג) סוטה נג: קידושין מז: פפרי פ' נשא, ג) סוטה כח. מז: שבועות ה. קידושין מז: ספרי פ' נשא, ד) סוטה כד:, ה) [דף יח.], ו) [במדבר ה], ז) פ"א מסוס דלא קניא אלא חופה כולל, ח) פ"א שעיה, ט) [וע"ע תוס' קידושין מז: ד"ה אמן].

תורה אור השלם

1. ובאו המים המאררים האלה במעיך לצבות בטן ולנפל יָרֵךְ וְאָמְרָה האשה אָמֵן אָמֵן:
במדבר ה כב
2. וְנִקָּה הָאִישׁ מֵעָוֹן וְהָאִשָּׁה הַהִוא תִּשָּׂא אֶת עֲוֹנָהּ: במדבר ה לא
3. וְאת כִּי שׂטֵית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת שְׁכָבְתּוֹ מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ:
במדבר ה כ

הגהות הב"ח

(א) גמ' כפירש"י תוס' ראיסתתרה וקא משקה לה כפירש"י תוס: (ב) תוס' ד"ה אלא וכו' תוס' ראיסתתרה ומשקה:

מוסף רש"י

המשך חמותו קודם נשאת לכהן. על ידי קדושי אביה ואמרו רבנן אין אדם אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה, וזו אם נכנסה לחופה אוכלת, אבל פחותה מכן אפילו נכנסה לחופה אינה אוכלת, אע"ג דנאולה כיון שנכנסה לחופה אע"פ שלא נבעלה אוכלת, אלמא לאו בביאה תליא מילתא אלא בחופה, מיהו דאוייר לביאה בעינן וכל שאין לה ביאה אין לה חופה (שם) אף על פי שקידושיה קידושין ע"י אביה, היאיל ואין ביאתה ביאה אין חופתה חופה והיא לה לתרומה, דאע"ג דקנין כספי הוא אמרו רבנן אין האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה (שם נה.). בא עליה אחד מכל הפסולין. כגון אלו נתין וממזר ועבד ושובד כוכבים (נדה מד. וכע"ז סנהדרין עט ושם). פסלה. עשאה אנלה ופסלה דלאמרינן (לקמן פח.) כי תהיה לאיש זר כיון שנבעלה לפסול לה פסלה (נדה שם) דהא ביאתה ביאה (סנהדרין נה.). עד כאן ס"ד לעמוד קודם שלא שטיתי ארוסה ונשואה. על ידי גלגול שבועה היא מגלגל עליה זנות של אירוסין אע"פ שלא היה בו קינוי ומכאן לגלגול שבועה מן התורה (סוטה יח.). שומרת יבם ובנוסה. ואם היתה יבמתו ובנוסה וקינא לה ונסתרה מגלגל עליה שבועה שלא נעמתה כשהיא שומרת יבם. שומרת יבם מלפה וממחתה ליבם שיבמה כמו (בראשית לח) ויהי

עין משפט נר מצוה

מח א מיי' פ"ב מהלכי סוטה הלכה ח:
מט ב מיי' פ"ב שם הלכה כ:
נ ג מיי' שם הל' ח ופ"ג הלכ' ח:
נא ד מיי' שם פ"ב הלכה ה:

תוספות ישנים

אבן שלא שטיתי ארוסה ונשואה וכו' אלא אדיבה היכי דמי אלימא שקינא לה כשהיא ארוסה ואסתתרה ובקה משקה לה כשהיא ארוסה והשתא ארוסה ונשואה בחד שבועה מפיק לו אפילו דנקנו אילו הקניי בארוסים והשקאה בנשואים והשתא לא הוי דומיא דשיקא אמן מאים זה אמן מאים אחר דמירי בארוסי ולמסקנא מיתא שפיר דמוקמי לה ע"י גלגול וכו' ארוסה ונשואה בתרומה:

(ו) אילו ל"ל אילו דקנו הקניי והשקאה בארוסין נקנו נמי הקניי בארוסין והשקאה בנשואים.

מוסף רש"י (המשך)

שמר לת הדבר (לחיב יד) לא תשמור על מעלתי (סוטה יח:). כנוסה שיך למתני נמי יבמה, לאסי שיך מיסה בכתיב לא תהיה אשת אחת לאחיה לאשם זה, אלא יבמה יקחנה (לקמן בביתו (קדושין כז:). ארוסה. שקינא לה אירוס. ושומרת יבם. שקינה לה יבם, לא שותות. דמעטינהו קרא (סוטה כג.). אם נסתרו, דבעינן תחת אישה (קדושין כז:). ולא נוטלות כתובה. שהיא גרמה לאסור עצמה עליו שנסתרה אחר קינוי, דמקינוי ואילו לן דרב המנונא (סוטה יח.) ושומרת יבם שזינתה מותרת ליבמה, כי דמותרת מיהו לא בעי למיסר אשה זונה והיא הפסדה כתובתה (שם כג.). בזמן שהאיש מנוקה מעון. אלא כא עליה משנאסרה עליו, אאשה הוא אשה עוונה שיבקוקה המים (סוטה כח. וכע"ז קדושין כז:). אין האיש מנוקה מעון. שבא עליה אחר שנסתרה (שבועות ה.). לו: מעון ניאוף נאשה נאסורה לו, כן מזו שנסתרה בין מאחרת (סוטה מז:). מבלעדי אישך. משמע שבעלה נתן בה את שבתו קודם לסתירה זו (סוטה כד.). משכחת לה. לאינעדיך למעוטי ארוסה מקרא אחרינא ולא ממעטי מהתם, בגון שבא עליה ארוסה בבית אביה. (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com